

እተን ሰላሳተ መሰረታት ምስ መርቅታተን

አሰናዲ

ሸህመ-ሐመድ ቤን ሰላሳተን አተሚ
(ሪ. ደርሐላት)

ትርጉም

ቤተ ጽሕፈት ምትሕገጋዝ ዳዕዋን ሓበሬታን
ምንቃሕ ሚኒስቴር ኮሚቴን ኩመላሐማም

Kingdom of Saudi Arabia

The Cooperative Office For Call And Guidance
To Communities at Um AL- Hammam
Under The Supervision Of The Ministry Of Islamic Affairs
Endowment Guidance & Propagation

Tel. 4826466 / 4884496 Fax 4827489 - P.O. Box 31021 Riyadh 11497

እቲን ሰለሰተ መሰረታት ምስ መርትዖታትን

አሰናዳኢ

ሸኽ/መሓመድ ቢን ሱለይማን አተሚሚ
(ረቢ ይርሓመሉ)

ትርጉም

ቤት ጽሕፈት እስላማዊ ዳውዲት ኩመልሓማም

ح) المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام، ١٤٢٤ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

التميمي محمد بن عبد الوهاب بن سليمان
الأصول الثلاثة وادلتها. / محمد بن عبد الوهاب بن سليمان التميمي؛
صالح سعيد عمر. - الرياض، ١٤٢٤ هـ

٤٨ ص، ١٧×١٢ سم

ردمك: ٤-٨-٩١٨٠-٩٩٦٠

(النص باللغة التجريدية - إيتريا)

١- العقيدة الإسلامية ٢- التوحيد أ. عمر، صالح سعيد (مترجم)

ب. العنوان

١٤٢٤ / ١٤٧٦

ديوي ٢٤٠

رقم الإيداع: ١٤٧٦ / ١٤٢٤

ردمك: ٤-٨-٩١٨٠-٩٩٦٠

”حقوق الطبع محفوظة“

للمكتب التعاوني للدعوة والإرشاد

وتوعية الجاليات بأم الحمام

الطبعة الأولى

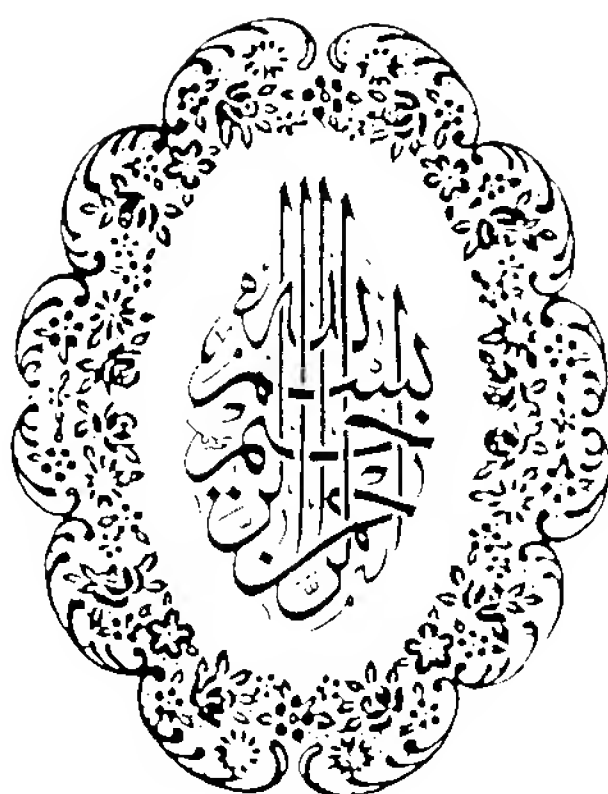
١٤٢٤ هـ - ٢٠٠٣ م

المملكة العربية السعودية

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام

تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

ت: ٤٨٢٦٤٦٦ فاكس ٤٨٢٧٤٨٩ ص.ب ٣١٠٢١ الرياض ١١٤٩٧

الأصول الثلاثة وأدلتها እተን ሰለስተ መሰረታት ምስ መርትዖታተን

ክቡር ሓወይ አላህ ርህራሄኡ የውርደልካ፡
ነፍሰ ወከፍና ነዘን ዝስዕባ አርባዕተ ነገራት
ክንመሃረንን ክንፈልጠንን ከምዝግበአና ፍለጥ፡፡
ንሳተን ድማ፡-

ቀዳማይ= አልዒልም (ፍልጠት)፤ እዚ ማለት ሓደ
ሰብ ብደሊል (መርትዖ) ብዝተደገፈ
አገባብ ንአላህ ንነብዩን ۞ ንሃይማኖት
እስልምናን ክፈልጥ፤

ካልኣይ= በቲ ዝተማህሮ ፍልጠት ክሰርሕ፤

ሳልሳይ= ንደቅ-ሰባት ናብ እስልምና ክዕድምን
ክጽውዕን፤

ራብዓይ= ነቲ ጻውዒት (ዳዕዋ) ከካይድ እንከሎ
ንዘጋጥሞ ዕንቅፋት ብትዕግስቲ
ክጻወርን 'የን፡፡

ነዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣልዓስር፡

وَالْعَصْرِ ① إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ② إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ③

«በዘመን እምሕል ኣለኹ፡ ብርግጽ ወድ-ሰብ ዘበለ ኩሉ ኣብ ጥፍኣት'ይ ዝርከብ እንትርፊ እቶም ዝኣመኑን፡ ሰናይ ተግባራት ዝሰርሑ፡ ብሓቂ(ብእምነት)ዝመኻኸሩን(ዝላበዉን) ብትዕግስቲ ዝመኻኸሩን ሰባት ጥራይ እዮም፡ ካብዚ (ጥፍኣት'ዚ) ዝድሕኑ» ይብል፡፡

ብዛዕባ እዛ ሱራ'ዚኣ ኢማም ኣሻፊዒ ረቢ ይርሓመሎም፡ «ኣላህ ናብ ፍጡራቱ ብዘይካ እዛ ሱራ'ዚኣ ካልእ ዘየውረደ ነሩ እንተዝኸውን እዚኣ ምኣኸለቶም ነሩ» ይብሉ፡፡

ኢማም ኣልቡኻሪ ረቢ ይርሓመሎም ኣብ ኪታቦም፡- «ፍልጠት ቅድሚ ቃልን ተግባርን » ዝብል ምዕራፍ ምስ ኣስፈሩ፡ ናይዚ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረት ሙሐመድ ኣያ 19፡

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۚ

«ኣ መሓመድ እነሆልካ ብዘይካ ኣላህ ካልእ ዝምለኽ ጎይታ ከምዘየለ ፍለጥ፡ ንዘንብኻን ንዘንቢ ምእመናን ምሕረት ለምኖ» ይብል ምስ በሉ ቀጺሎም «ኣላህ ኣብዛ ኣያ'ዚኣ ቅድሚ ቃልን ተግባርን ብፍልጠት ጀሚሩ» ይብሉ።

ከቡር ሓወይ ኣላህ ርህራህ ናቱ የውርደልካ፡ ነፍሲ-ወከፍ ኣስላማይ ወድ ተባዕታይ ይኹን ንል ኣንስተይቲ ነዘን ዝስዕባ ስለስተ ነገራት ከመሃረንን ኣብ ተግባር ከውዕለንን ግዴታኡ ምዃኑ ፍለጥ ፡-

ቀዳማይ፡ ኣላህ ፈጢሩና፡ ሸሻዩ ሂቡና ከብቅዕ ስቕ ኢሉ ዘርሞ ዘርሞ ኣይገደፈናን፡ እኳ ደኣ ልኡኽ ሊኢኹ፡ ነቲ ልኡኽ ዝተኣዘዘ ንጀና ከምዝኣትወ፡ ንትእዛዙ ዘይፍጽም ንጀሃነም ከምዝኣቱ ገይሩ። ናይዚ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ሙዘሚል ኣያ 15 ን 16 ፡

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَهِيدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا

«ንሕና ከምቲ ናብ ፊርዖን ልኡኽ ዝለኣኸና፡
ናባኻትኩም 'ውን ኣብ ልዕሌኹም ዝምስክር፡
ልኡኽ ልኢኸናልኩም ኣሎና፡ ፊርዖን
ንዝለኣኸናዮ ልኡኽ ኣይተኣዘዘን፡ ብርቱዕ
ኣተሓሕዛ ድማ ሒዝናዮ» ይብል።

ካልኣይ፡ ኣላህ ወላ'ውን ናብኡ ኣዘዩ ዝቐረባ
መላኢካ ይኹን ዝተላእከ ነብይ ኣብቲ ናቱ
ኣምልኾት (ዒባዳ) ዝሻረኹ ፈጺሙ ኣይፈቱን
እዩ፡ ነዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረቱል
ጂን ኣያ 18 ፡

وَأَنّ الْمَسْجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾

«መሳጊድ እኮ ንኣምልኾት ናይ ኣላህ
ጥራይ'ዮም ተሃኒጾም፡ ምስ ኣላህ ወላ ሓደ'ውን
ይኹን ኣይትጸውዑ» ይብል።

ሳልሳይ፡ እቲ ንረሱል ﷺ ዝተኣዘዘን ንኣላህ
ንብሕቱ ዝተገዘአን ሰብ ንኣላህን ንረሱልን ምስ
ዝጸብኡ ሰባት ወላ'ውን ናብኡ ኣዘዮም ዝቐረቡ
ኣዝማድ ይኹኑ ምስኦም ከተሓጋገዝ ኣይፍቀደሉን
እዩ። ናይ'ዚ መርትዖ ድማ ኣላህ ኣብ ሱረት
ኣል ሙዳደላ ኣያ 22 ፡

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ
أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِّنْهُ

«ብላህን ብመጨረሻ መፃልትን ዝኣምኑ ሰባት፡
ንኣህን ንረሱልን ዝጸብኡ ምስ ዝኾኑ ሰባት
ወላ'ውን ኣቦታቶም ወይ ደቆም ወይ ኣሕዋቶም
ወይ መቐረባ ኣዝማዶም'ውን ይኹኑ ምስኣም
ዝፋተዉ ኮይኖም ኣይትረኽቦምን ኢኻ፡ እዚኣቶም
ኣህ እምነት ኣብ ልቦም ኣስፊሩሎም
ብመንፈስ'ውን (ብቁርኣን) ሓጊዘዎም እዩ።»
ይብል።

ከቡር ሓወይ ኣህ ናብቲ ቅኑዕ መገዱ
ይምራሕኻ፡ እቲ ኣልሓነፊያ ዝተባህለ መንገዲ
ነብይ ኢብራሂም عليه السلام፡ ሃይማኖት ንሓደ ኣህ
ጥራይ ገይርኻ ኣብ ኣምልኾት ፍጹም ኩንኻ
ንኣህ ከትግዛእ እዩ። ንኹሎም
ደቅ-ሰባት'ውን ኣህ በዚ ነገር'ዚ ኣዚዘዎምዩ።
ምእንቲ'ዚ ኢሉ'ውን ፈጢርዎም፡ ነዚ
መርትዖ ዝኸውን ኣህ ኣብ ሱረቲ ኣዝዛሪያት
ኣያ 56

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ ٥٦

«ጋኔንን ሰብን ንዓይ ንብሕተይ ንኸግዝኡኒ ደአምበር ንኸልእ አይፈጠርክዎምን» ዝብል ይኸውን።

«ኸግዝኡኒ» ናይ ዝብል ቃል ትርጉም ድማ፡ ንዓይ ንብሕተይ ኸግዝኡኒ፡ ዝአዘዝኩዎም ክፍጽሙ፡ ካብ ዝኸልከልኩዎም ድማ ክኸልከሉ ማለት እዩ። እቲ ዝዓበዩ አላህ ዝአዘዙ ነገር ተውሒድ እዩ። ተውሒድ ማለት ድማ አብ ዒባዳ ንአላህ ንብሕቱ ክትግዝእ ማለት'ዩ። እቲ ዝዓበዩን ዝኸበደን አላህ ዝሓረሞ ድማ ሽርኪ እዩ፡ ሽርኪ ድማ ምስ አላህ ካልእ ፍጡር ሓዊስካ ምምላኽ ማለት'ዩ፡ ነዚ መርትዖ ዝኸውን አላህ አብ ሱረቱ ኒሳእ አያ 36 ፡

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾

«ንአላህ ተገዝኡ ዝኾነ ነገር ምስኡ ሽርካ አይትሓውሱሉ» ዝብል ይኸውን።

እተን ኩሉ ሰብ ክፈልጠን ዝግበኡሉ ሰለስተ ዓበይቲ መሰረታት አየኖት እየን? እንተ ተባሂልካ

ዝኾነ ባርያ ረቢ:- ፈጣሪኡ፣ ሃይማኖቱን፡
ነቢዩኡ መሓመድ ላላዩን ምፍላጥ'ዩ በል።

✦ መን'ዩ ፈጣሪኻ? እንተተባሂልካ፡ ፈጣሪዩ ደ
 አላህ'ዩ፡ እቲ ንዓይን ንኹሉ አብ ዓለም
 ዝርከብን ፍጥረታት በቲ ሰፊሕ ሽሻዩ ዝሓብሓብ
 ኃይታ፡ ንሱ'ዩ ኃይታይ ብዘይካኡ ካልእ ዘምልኽ
 የብለይን'ውን በል። ናይዚ መርትዖ ዝኸውን
 አላህ አብ ሱረቱል ፋቲሓ፡

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾

«ምስጋና ነቲ ፈጣሪ ኩለን ዓለማት ዝኾነ አላህ
 ይኹን» ይብል። ብዘይካ ሓደ አላህ አብዛ
 ዓለም'ዚአ ዝርከብ ኩሉ ፍጡር'ዩ፡ እነ ድማ
 ሓደ ካብቶም ፍጡራት'ዩ።

✦ ንፈጣሪኻ ብምንታይ ፈሊጥካዮ? እንተተባሂልካ፡
 ንፈጣሪዩ ብምልክታቱን ብፍጡራቱን ፈሊጠዮ:-
 ገለ ካብ ምልክታቱ፡ ለይትን ቀትርን፡ ጸሓይን
 ወርሕን፡ ካብ ፍጡራቱ ከአ ሽውዓተ ሰማያትን
 ሽውዓተ መሬትን አብእንን አብ መንጎእንን
 ዝርከቡ ፍጡራትን'ዮም በል። ናይዚ መርትዖ
 ዝኸውን አላህ አብ ሱረት ፋሲለት አያ 13 ፡

وَمِنْ ءَايَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا
 لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾

«ለይትን ቀትርን፡ ጸሐይን ወርሕን፡ ገለ ካብ
 ምልክታቱ እየን፡ ንጸሐይ ይኹን ንወርሒ
 አይትስገዱ፡ ነቲ ነዐስን ዝፈጠረ አላህ ጥራይ
 ድኣ ሰገዱ ብርግጽ ንዕኡ ትግዝኡ እንተደኣ
 ኪንኩም»። ዝብልን ከምኡ'ውን አላህ አብ
 ሱረቱል አልአዕራፍ አያ 54፡

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ
 عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ
 وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ
 الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾

«ኅይታኹም እኮ እቲ አብ ውሽጢ ሽዱሽተ
 መዓልቲ ሰማያትን መሪትን ዝፈጠረ አላህ'ዩ
 ብድሕሪ'ዚ አብ ዓርሺ ልዒሉ፡ ለይቲ ንቐትሪ
 ብቐልጡፍ ደልዩ(ከም) ዝሸፍኖ ጌርዎ
 (ቀትሪ'ውን ከምኡ)፡ ጸሐይ ወርሕን ከዋኸብትን
 ድማ ብትእዛዙ(ከም) ዝጓዓዝ ገይሩወን፡ እስኪ

ተበራበሩ ምፍጣርን ምእዛዝን እኮ ናይ ኣላህ ግደ ጥራይ'ዩ ጎይታ ኩለን ዓለማት ዝኾነ ኣላህ ተባረኽ ክብረቱ ለዓለ» ዝብል ይኸውን።

ረቢ ማለት፡ ጎይታ ወናኒ ካብ ዘይነበረ ናብ ህያው ነባሪ ዝፈጥር መግዛእቲ ንዕኡ ጥራይ ንብሕቱ ዝግበኦ ማለት እዩ። ናይዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣልበቐራ ኣያ 21ን 22፡

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ
 قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ
 الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ
 مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

«ኣ ደቅ ሰባት ካብ መቅደሳቲ መታን ክትድሕኑ ነቲ ንዓኻትኩምን ነቶም ቅድሜኹም ዝነበሩ ሰባትን ዝፈጠረ ጎይታኹም ተገዝኡ፡ ንሱ'ዩ እቲ ንዓኻትኩም መሬት ምንጻፍ ሰማይ ከኣ ናሕሲ(ጽላል) ዝገበረልኩም፡ ንሱ'ዩውን ካብ ሰማይ ማይ ብምውራድ ብኡኡ ቀለብኩም ዝኾኑ ፍረታት ዘብቆለልኩም። ንሰኻትኩም'ውን ኣላህ

ፈጣሪ ምክኒ እናፈለጥኩም ተቃጻጺ ሽርካ አይትግበሩሉ» ይብል።

ኢብኒ ከሲር ረቢ ራሕመቱ የወርደሎም
«እዚ ነዞም ነገራት እዚኦም ዝፈጠረ ጎይታ
ንሱ'ዩ ክምለኽ ዝግበኦ» ይብሉ። እቲ ኣላህ
ዝኣዘዞ ዓይነት ናይ ዒባዳ ከም الإسلام እስልምና
፣ الإيمان ኢማን፣ الإحسان ሰናይ ግብሪ፣
الدعاء ምልማን፣ الخوف ፍርሒ፣ الرجاء ምግባር፣
التوكل ምወኃል፣ الرغبة ትጽቢትን ሃረርታን ምግባር፣
الرهبة ፍርሒ ምሕዳር፣ الخشوع ምንብርካኽ
ኩለንተናኻ ንኣላህ ምግባር ፣ الخشية ትሕትናምግ
الإستعانة ምምላስ (ቶባ ምባል)፣ الإستعانة
ደገፍ ምሕታት፣ الإستعاذة ቡቅባ ምሕታት፣
الندى መብጽዓ ምሕታት፣ الذبح ምሕራይ፣
الذبح ምሕራይ ካልእ ኣብዚ ዘይተጠቐሱ
ዓይነት ናይ ዒባዳን ኣለዉ። ኩሉ እዚ ኣብ
ላዕሊ ዝተጠቐሰን ካልእን ዓይነት ናይ ዒባዳ
ብፍላይ ንኣላህ ጥራይ ዝግበር ዒባዳ እዩ። ናይዚ
መርትዖ ድማ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ጂን ኣዖ 18፡

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾

«መሳጊድ እኮ ንአምልኾት ናይ አላህ ጥራይ እዮም ተሃኒጾም፡ ምስ አላህ ወላ ሓደ'ውን ይኹን አይትጸውዑ (አይተምልኹ)» ዝብልን፡ ከምኡ'ውን አብ ሱራቱል ኢስራእ አያ 23፡

❖ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ

«ኅይታኻ ንዕኡ እንተዘይኮይኑ ንኻልእ አይትገዝኡ ክብል ወሰነ» ዝብልን ይኸውን፡፡

ሓደ ሰብ ካብቶም ንአላህ ጥራይ ዝግብኡ ዒባዳታት ሓንቲ ካብኡ ንአላህ ገዲፉ አብ ካልእ ዘዉዓለ ንሱ መሽሪክ፡ ምስ አላህ ካልእ ሽርካ ዝገብር ከሓዲ ብዉልቃዊ አምልኾት ናይ አላህ ዘይአምን ዝብል ሓኩም(ውሳኔ) ይወሃቦ፡፡ ነዚ መርትዖ ዝኸውን አላህ አብ ሱራቱል መ-እሚኑን አያ 117፡

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ

رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾

«መርትዖ ዘይብሉ እናሃለዉ ምስ አላህ ካልእ ኅይታ ዝልምን (ዘምልኹ) ሰብ ሕሳቡ ምስ አላህ

ጥራይ ይኸውን፡ እነሆ ከሐድቲ ፈጸሞም
አይድሕኑን'ዮም» ይብል።

ዱዓ ምግባር ዒባዳ ምኽኒ ዝገልጽ
መርትዖ አላህ አብ ሱራቱል ቻፊር አያ 60 ፡

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي

سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿١٠﴾

«ኅይታኻ ለምኑኒ ከሀበኩም፡ እቶም ካብ
ልመናይ ዝዕበዩ ሰባት ግና ሕሱራት ኮይኖም
ንጀሃኑም ክኣትው እዮም በለ» ዝብል እዩ ።

ራሱል ﷺ ድማ ብወገኖም፡

((الدعاء مخ العبادة)) رواه الترمذي

«ዱዓ ጽማእቕ ናይ ዒባዳ እዩ» ይብሉ። አብ
ካልእ ዘረቦኦም ከኣ ራሱል ﷺ

((الدعاء هو العبادة)) رواه الترمذي

«ዱዓእ ንዝዛእ ርእሱ ዒባዳ እዩ» ይብሉ።

■ ፍርሒ (الخوف)፡ ዒባዳ ምኽኒ አላህ አብ
ሱራት አሊ ዒምራን አያ 175 ፡

وَخَافُونَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ (175)

«አይትፍርሐዎም፡ ብሓቂ ምእመናን እንተደአ ኩንኩም ንዓይ ጥራይ ፍርሐ» ይብል
 ተስፋ ምግባር (الرجاء)፤ ዒባዳ ምኒኑ ዝገልጽ
 አላህ አብ ሱረቱል ካህፍ አያ 110፤

فَمَنْ كَانَ

يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

«ምስ ኅይትኡ ክራኸብ ተስፋ ዝገብር ሰብ፡ ሰናይ ግብሪ ይስራሕ፡ አብቲ አምልኾት ናይ ኅይትኡ ድማ ሓደ'ውን ይኹን ሽርካ አይግበር» ይብል።

ተወከሉል ምግባር (التوكل)፤ ዒባዳ ምኒኑ ዝገልጽ
 አላህ አብ ሱረቱል ማኢዳ አያ 23፤

وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

«ብሓቂ ምእመናን እንተደአ ኩንኩም ናብ አላህ ተጸግዑ (ንአላህ ተወከሉ)» ዝብልን ከምኡ'ውን አብ ሱረት አጠላቕ አያ 5፤

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

«ናብ ኣላህ ዝጽጋዕ(ዝዉከል) ሰብ ንሱ ይኣኽሎ» ዝበሎን ይኸውን።

🕌 الرغبة ሃረርታ(ትጽቢት ምግባር) 🕌 الرهبة

ምሓዳርን፡

🕌 الخشوع ምንብርካኽን (ኩለንተናኻ ንኣላህ

ምግባር)

ዲባዳ ምኽኒኖም ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሰራቲል ኣንቢያእ ኣያ 90፡

إِنَّهُمْ كَانُوا

يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَشِيعِينَ

«ንሳቶም ሰናይ ግብሪ ኣብ ምስራሕ ዝቀላጠፉ (ዝቀዳደሙ) ብሃረርታን ብናይ ኣኽብሮት ፍርሕን ዝልምኑናን ንዓና ተንበርካኽትን እዮም ዝነበሩ» ኢሉ ኣላህ ነቶም ነዚ ነገር 'ዚ ዝፍጽሙ ሰባት ይውድሱም።

✠ትሕትና ምግባር (ፍርሐ الخشية) ዒባዳ ምኽኒ
ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣልበቀራ
ኣያ 150 ፡

فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَأَخْشَوْنِي

«ኣይትፍርሐዎም ንዓይ ጥራይ ደኣ ፍርሐኒ»
ይብል፡፡

✠ምምላስ (ቶባ ምባል) الإجابة ፡ ዒባዳ ምኽኒ
ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱ ዙመር ኣያ
54፡

وَأَنيَبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ

«ናብ ኅይታኹም ተመለሱ፡ ንዕኡ ውን
ተኣዘዙ» ይብል፡፡

✠ደገፍ ምሕታት الاستعانة ፡ ዒባዳ ምኽኒ ዝገልጽ
መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ፋቲሐ ኣያ 5፡

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾

«ንዓኻ ጥራይ ንግዛእ ካባኻ ድማ ደገፍ ንደሊ»

ዝበሎን: ረሱል^ﷺ ከኣ ኣብ ዘረቦኦም ፡

((إذا استعنت فاستعن بالله)) الترمذي

«ደገፍ እንተደሊኻ ካብ ኣላህ ጥራይ ደገፍ ድለ» ዝበልዎን ይኸውን።

፪ዑቕባ ምሕታት الاستعاذة ፡ ዒባዳ ምኻኑ ዝገልጽ

መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱ ናስ ኣያ1-2፡

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ النَّاسِ ②

«በቲ ንደቂ-ሰባት ዝፈጠረን ወናኒኦም ዝኾነ ጎይታ እዕቆብ ኣለኹ በል» ይብል።

፪ረዲኤት ምሕታት الاستغاثة ፡ ዒባዳ ምኻኑ

ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣንፋል ኣያ 9፡

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِأَلْفٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ

مُرْدِفِينَ ①

«ንጎይታኹም ረዲኤት ዝሓተትኩሙሉን ንሱ ከኣ ተኸታተልቲ ብዝኾኑ ሽሕ መላኪካታት

ክሕግዘኩም እየ ከብል ዝመለሰልኩም እዋንን ዘክሩ» ዝበሎ ይኸውን።

፪ምሕራድ الذبح፡ ንቁርባን ኢልካ ዝሕረድ ኩሉ ዒባዳ ምኽኒ ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣንዓም ኣያ 162፡

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١١٢﴾

لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١١٣﴾

«ኣ መሓመድ ብርግጽ ስግዳይ፡ ሕሩደይ፡ ህይወተይ (ህላወይን)፡ ሞተይን፡ ኩሉ ነቲ ዓለማት ዝፈጠረ ኣላህ እዩ፡ ንዕኡ ሽርካ ዝበሃል የብሉን፡ ብኡኡ እየ'ውን ተኣዚዘ፡ ኣነ ድማ ቀዳማይ ዘስለምኩ እየ በል» ይብል። ረሱል ﷺ ከኣ ብወገኖም፡

((لعن الله من ذبح لغير الله)) رواه مسلم

«ንኣላህ ገዲፉ ንኸልእ ንቁርባን ኢሉ ዝሕረደ፡ ኣላህ ይርገሞ ካብ ርህራሄኡ የውጽኣዮ» ይብሉ።

፪መብጽዓ ምእታዉ التنذر፡ ዒባዳ ምኽኒ ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱ ኣልኢንሳን ኣያ 7፡

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾

«መብጽዓኦም ይፍጽሙ ካብቲ መከራኡ ተስፋሕፋሒ ዝኾነ መዓልቲ'ውን ይፈርሑ እዮም» ዝበሎ ይኸውን።

እቲ ካልኣይ መሰረት ከኣ ሃይማኖት እስልምና ብመርትዖ ምፍጥጥ እዩ።

ሃይማኖት እስልምና ማለት ብውልቃውነት ናይ ኣላህ ኣሚንካ ክትቅበል ንዕኡ ተኣዚዝካ ክትምራሕ፡ ካብ ሽርክን ሰብ ሽርክን(ሽርኪ ካብ ዝገብሩ ሰባት) ናጻ ክትከውን ማለት'ዩ።

እስልምና ሰለስተ ደረጃታት ኣለውዎ ፡

ኢስላም ኢማን ኢሕሳን ይበሃሉ፡
ንነፍሲ ወከፍ ደረጃ ድማ ናይ ዝእርእሱ ዓንድታት ኣለውዎ።

ኢስላም الإسلام፡ ኢስላም ሓሙሽተ ዓንድታት ኣለውዎ። ንሳቶም ከኣ፡

1. شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمد رسول الله. ብዘይካ ሓደ ኣላህ ካልእ እነምልኹ የለን ሙሐመድ ድማ ልኡኹ ናይ ኣላህ እዩ ኢልካ ምምስካር፡

2. إقامة الصلاة፡ ሰላት ብግቡእ ምቕም (ምስጋድ)፡

3. إيتاء الزكاة ÷ ዘካት ምሃብ:

4. وصوم رمضان ÷ ወርሒ ሮሞዳን ምጸምን:

5. وحج بيت الله الحرام ÷ ናብ ካዕባ ኬድካ ሓጅ ምፍጸም እዮም።

شهادة أن لا إله إلا الله ÷ ብዘይካ ሓደ አላህ ካልእ እነምልኽ የለን፡ ንዝብል ምምስካር መርትዖ ዝኸውን አላህ አብ ሱረት አልሂምራን አያ 81፡

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا

إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٨١﴾

«እነሆ አላህ ብዘይካ ንሱ ካልእ ጎይታ ከምዘየለ ባዕሉ መስኪሩ እዩ፡ መላኪታትን ሰብ ፍልጠትን 'ውን ከምኡ መስኪሮም እዮም፡ ብፍትሒ ዝቐመ ጎይታ፡ ብዘይካ ንሱ ካልእ ጎይታ ዝበሃል የለን፡ ንሱ ተዓዋትን ጥበበኛን 'ውን እዩ» ይብል።

-ትርጉም ናይ لا إله إلا الله ብዘይካ ሓደ አላህ ብግቡእ እንግዘኡን እነምልኽን የለን፡ ማለት እዩ፡ - لا إله (ዝምለኽ የለን) ማለት ንአላህ ገዲፍካ ማለት ብዘይካ አላህ ካልእ ዝምለኽ ዘበለ ኩሉ ምንጸግ ማለት 'ዩ።

- لا اله الا الله (ብዘይካ ኣላህ) ማለት መግዛእቲ (ዒባዳ) ንኣላህ ዝግበኦ ምዃኑ ከምቲ ኣብ ግዝኣቱ ንዕኡ ሽርካ ዘይብሉ ኣብ ኣምልኾቱን መግዛእቱን (ዒባዳ) 'ውን ሽርካ ከምዘይብሉ ምርግጋጽ ማለት 'ይ። ብዝበለጸ ንትርጉማ ዘብርህ እዚ ዝስዕብ ቃል ናይ ኣላህ ኣሎ። ኣላህ ኣብ ሱረቱ ዙኸሩኡ ኣያ 26-28 ፡

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ
إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٢٦﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً

فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٧﴾

«ኢብራሂም ንኣቡኡን ህዝቡን ኣነ ካብቶም ንስኻትኩም ተምልኹዎም ዘለኹም ነገራት ኩሎም ነጻ እዩ፡ ብዘይካ እቲ ዝፈጠረኒ ጎይታ፡ ኣነ ንዕኡ ጥራይ እዩ ዘምልኽ፡ ብርግጽ 'ውን ንሱ ናብ ቅኑዕ መገዲ ክመርሓኒ እዩ' ዝበለሉ እዋን ዘክር ብድሕሪኡ ዝመጽ ወለድኡ ብሓደ ኣላህ ናብ ምእማን መታን ክምለሱ ከኣ ንዓኣ ነባሪት ቃል ገበራ» ይብል።

ኣብ ሱረት ኣልዒምራን ኣያ 64 'ውን

ኣላህ ፡

قُلْ يَتَأَهَّلَ الْكِتَابُ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا
 اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِءَ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن
 تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾

«ኣ ኣቲም ሰብ መጽሐፍ ኣብ መንጎናን መንጎ
 ኹምን ትኸክለኛ (ቅኑዕ) ናብ ዝኾነ ቃል ንዑ፡
 (ንሱ ድማ) እንትርፎ ንኣላህ እንተዘይኮይኑ
 ንኻልእ ከይንግዛእ ምስኡ ዝኾነ ደኹን ሽርካ
 ከይንገብር ንኣላህ ገዲፍና ገሌና ንገለ ኣማልኽቲ
 ጌርና ከይንሕዝን ዝብል እዩ በሎም። እንብልና
 እንተደኣ ኢሎም ንሕና ኣሰላም ምኻና መስክሩ
 በልዎም» ይብል።

- شهادة أن محمدا رسول الله -
 እዩ፡ ናይ ዝልብ ምስክር መርትዖ ዝኾውን ኣላህ
 ኣብ ሱረቱ ተዉባ ኣያ 128:-

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ
 بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٣٨﴾

«ብርግጽ ካብ ዓሌትኩም (ካብ ነብስኹም)
 ሸግርኩም ንዕኡ ኣዝዩ ዝኹብዶ ብናታትኩም

እምነት(ምእማን) አዝዩ ዝግደስ ብምእመናን ድማ
አዝዩ ርህሩህን ለዋህን ዝኾነ ልኡኽ'ዩ መጺእኩም
ዘሎ» ይብል። ከምኡ'ውን አላህ አብ
ሱረቱል ፈትሕ አያ 29:-

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ

«መሓመድ ልኡኽ ናይ አላህ እዩ፡ እቶም
ምስኡ ዘለው ሰዓብቲ አብ ልዕሊ ከሓድቲ
ተረርቲ ከኾኑ ከለው አብ ነንሕድሕዶም ግና
ርህሩህት እዮም» ይብል።
-ንሰላትን ዘካትን መብርሂ (ተፍሲር) ናይ
ተውሒድን ዝኾነውን መርትዖ፡ አላህ አብ ሱረቱል
በዩናህ አያ 5፡

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ

وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ﴿٥﴾

«ንሳቶም ዝተአዘዘዎ እኮ አምልኾት(ዒባዳ)
ንአላህ ጥራይ ብምግባር ብቅኑዕ ልቢ
ንኸግዝኡ፡ ካልእ ገዲፎም ነቲ ቅኑዕ ሃይማኖት
ንኸከታተሉ ሰላት ብግቡእ ንኸሰግዱን

(ንኸቺሙን) ዘካት ንኸውጽኡን ጥራይ እዩ። እዚ እዩ ድማ እቲ ቅኑዕ ሃይማኖት» ይብል።

-ንጾም ዝኸውን መርትዖ ከኣ ኣላህ ኣብ ሱረቱል በቀራህ ኣዖ 183 ፥

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن

قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾

«ኣ ኣቲም ዝኣመንኩም ሰባት፡ ጎይታ ከምቲ ነቶም ቅድሜኹም ዝነበሩ ህዝብታት ጾም ዝወሰነሎም ካብ መቐጻዕቲ መታን ከትድሕኑ ንዓኻትኩም 'ውን ጾም ወሲኑልኩም ኣሎ።»

-ንሓጅ ዝኸውን መርትዖ ድማ ኣላህ ኣብ ሱረት ኣልዒምራን ኣዖ 97 ፥

فِيهِ ءَايَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَن دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنۢ أَسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ

الْعَالَمِينَ ﴿٩٧﴾

«ካዕባ ንምብጻሕ ከእለት ንዘለዎም ሰባት ኣላህ ሓጅ ንኸፍጽሙ ግዴታ ገይሩሎም ኣሎ። ነዚ ዝኸሓደ ሰብ ድማ ኣላህ ካብ ፍጡራት ዘይደሊ ነበሱ ዝኸኣለ ጎይታ እዩ» ይብል።

ኢማን- إيمان (እምነት)፡፡ ጨናፍር ናይ ኢማን ሰብዓን ገለን ክኸውን እንከሎ እቲ ዝለዓለ ደረጃኡ ﷻ (ብዘይካ ሓደ አላህ ካልእ እነምልኹ የለን) ዝብል ቃል ክኸውን እንከሎ እቲ ዝተሓተ ደረጃኡ ድማ ዝጓዳእ ነገር ካብ መገዲ ምእላይ እዩ፡፡ ሓያእ (ምሕፋር) 'ውን ሓደ ካብቲ ጨናፍር ናይ ኢማን እዩ፡፡ እቶም ቀንዲ ዓንድታቱ ድማ ሽዱሽተ እዮም፡

- 1- أن تؤمن بالله ብአላህ ምእማን፡
 - 2- وملائكته ብመላኢካታቱ
 - 3- وكتبه ብመጻሕፍቱ
 - 4- ورسله ብልኡኻቱ
 - 5- واليوم الآخر ብመጨረሻታ መዓልትን
 - 6- وبالقدر خيره وشره በቲ ሕማቕን ጽቡቕን ቀደር (ውሳኔ) ምእማን 'ዩ፡፡
- ናይዚ መርትዖ፡ አላህ አብ ሱረቱል በቀራህ አያ 177፡

❖ لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُولُؤْاُ وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ

مَنْ عَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ

«ሰናይ ግብሪ ማለት እኮ ገጽኩም ናብ ምብራቕን ምዕራብን ምዛር ማለት አይኮነን፡ እንታይ ደአ ሰናይ ግብሪ ማለት ብአላህ፡

ብመጨረሻታ መፃልቲ፡ ብመላኢካታት፡
 ብመጻሕፍትን ነቢያትን ምእማን'ዩ» ይብል።
 ናይ ቀደር መርትዖ ድማ አላህ አብ
 ሱረቱል ቐመር አያ 49፡

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

«ንሕና ንኹሉ ነገር ብቐደር(ብልክዕ) ኢና
 ፈጢርናዮ» ይብል።
 ሰናይ ግብሪ ሰና፡ ኢሕሳን ሓደ ዓንዲ እዩ
 ዘለዎ፡ ንሱ ድማ ትርጉሙ ዝሓዘ ኮይኑ፡ «ንሰኻ
 ንአላህ ልክዕ ከም እትሪኦ ዘለኻ ጌርካ ክትግዝኦ፡
 ወላ እኪ ንሰኻ አይትርኦ ድአምበር ንሱ
 ይርእዩካ ከምዘሎ ፈሊጥካ ብቐንዕና ክትግዝኦ
 ማለት'ዩ»። ናይዚ መርትዖ ድማ አብ ሱረት
 አናሕል አያ 128፡

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

«ብርግጽ አላህ ምስቶም ፈራህቲ ረቢ ዝኾኑን
 ምስቶም ሰናይ ግብሪ ዝሰርሑን ሰባት'ዩ ዘሎ»
 ዝበሎ፡ አብ ሱረት አሹዓራእ አያ 218-220፡

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾ الَّذِي يَرْنُكَ حِينَ
تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقْلُبُكَ فِي السَّجْدَيْنِ ﴿٢١٩﴾ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾

«ናብቲ ተዓዋትን ርህሩህን ዝኾነ ጎይታ
ተጸጋዕ(ተወከል): እቲ ንስግዳን ኣብ ትትንሳኣሉ
እዋን(ዝርእዩካ) እቲ 'ውን ኣብ መንጎ ሰጋዶ ኣብ
ትንቀሳቐሰሉ እዋን ዝርእዩካ ጎይታ ናብኡ
ተጸጋዕ: ንሱ ሰማዕን ፈላጥን ጎይታ እዩ»
ዝበሎን:: ከምኡ'ውን ኣብ ሱረት ዩኑስ ኣዎ 61:

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْءَانٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا

كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ

«ኣብ ዝኾነ ደኹን ጉዳይ ኣብ እትህልዉሉ
እዋን: ዝኾነ ደኹን ክፋል ካብ ቁርኣን ኣብ
እትንብቡሉ እዋን: ዝኾነ ደኹን ተግባር ኣብ
እትፍጽሙሉ እዋን: ንስኻትኩም ኣብኡ ኣብ
ዘለኹምሉ እዋን ንሕና ንከታተለኩም ኢና»
ዝበሎን ደኸውን::

ካብ ሱና ናይ ረሱል ﷺ ነዚ መርትዖ
ዝኸውን እቲ ዝውቱር ዝኾነ ብሓዲስ ጂብሪል
ዝፍለጥ ኣሎ፡ ንሱ ድማ፡

عن عمر ابن الخطاب رضى الله عنه قال ((بينما نحن جلوس عند
رسول الله ﷺ ذات يوم إذ طلع علينا رجل شديد بياض الثياب شديد
سواد الشعر لا يرى عليه أثر السفر ولا يعرفه منا أحد حتى جلس إلى
النبي ﷺ فأسند ركبتيه إلى ركبتيه ووضع كفيه على فخذيه وقال :
يا محمد أخبرني عن الإسلام: فقال رسول الله ﷺ (الإسلام أن تشهد أن
لا إله إلا الله وأن محمد رسول الله وتقيم الصلاة ، وتؤتي الزكاة ، وتصوم
رمضان ، وتحج البيت ان استطعت إليه سبيلا) قال صدقت ، فعجبنا له
يسأله ويصدقه ، قال : فأخبرني عن الإيمان ، قال : (أن تؤمن بالله ،
وملائكته ، وكتبه ، ورسوله ، واليوم الآخر ، وتؤمن بالقدر خيره وشره.)
قال : صدقت. قال فأخبرني عن الإحسان ، قال : (أن تعبد الله كأنك
تراه فإن لم تكن تراه فإنه يراك.) قال : فأخبرني عن الساعة قال :
(ما المسئول عنها بأعلم من السائل.) قال : فأخبرني عن أماراتها ، قال :
(أن تلد الأمة ربعتها ، وأن تري الحفاة العالة رعاء الشاء ، يتطاولون

في البنيان.) ثم انطلق مليا، ثم قال: (يا عمر أتدري من السائل؟) قلت:

(الله ورسوله أعلم) قال: (إنه جبريل أتاكم يعلمكم دينكم.) رواه مسلم

«ዑመር ቢን ኸጣብ ረቢ ይርደዮሎም፡ ካብ ዕለታት ሓደ መዓልቲ ንሕና ምስ ነብይ ﷺ ኮፍ ኢልና እንከሎና፡ ሓደ አዝዩ ጸዕዳ ከዳውንቲ ዝለበሰ፡ አዝዩ ጸሊም ጸጉሪ ዘለዎ፡ ናይ ገደባይ ምልክት ዘይረአዮ፡ ወላ ሓደ'ውን ካባና ዝፈልጦ ዘዩሉ ሰብአይ መጻና'ሞ አብራኹ ናብ አብራኽ ናይ ነብይ አደጊፉ አእዳው አብ ልዕሊ ሰለፉ አንቢሩ ብትሕትና ኮፍ ድሕሪ ምባል፡ ኦ ሙሐመድ ብዛዕባ እስላምና እስኪ ግለጸለይ ክብል ሓተተ። ረሱል፤ ከምልሱ ከለው፡ (እስላምና ማለት፡ 1-ብዘይካ ሓደ አላህ ካልእ ብሓቂ ዝምለኽ ከምዘዩለን፡ ሙሐመድ'ውን ልኡኽ ናይ አላህ ምኽኒ ምምስካር፡ 2-ሰላት ብግቡእ ምስጋድ፡ 3-ዘካት ምውጻእ፡ 4-ወርሒ ሮሞዳን ምጻምን፡ እንተተኸለለካ ናብ ካዕባ ኬድካ ሓጅ ምፍጻምን እዩ) በልዎ። ሓቅኻ ከአ በለ። ሽዕኡ ንሕና ሓቲቱ ከብቅዕ ተመሊሱ ሓቅኻ ምባሉ፡ አዝዩ አገረመና። ቀጺሉ ብዛዕባ ኢማን(እምነት)'ውን እስኪ ግለጸለይ በለ፡ ኢማን ማለት ብአላህ፡ ብመላኢካታቱ፡ ብመጻሕፍቱ፡ ብልኡኻቱ፡ ብመጨረሻታ መዓልቲን በቲ ዝተወሰነ ጽቡቕን ሕማቕን(ብቐደር) ክትአምን እዩ በልዎ። ደጊሙ'ውን ሓቅኻ በለ፡ ቀጺሉ ከአ፡

ብዛዕባ ኢሕሳን (ሰናይ ግብረ) በል ግለጸለይ በሎም ኢሕሳን ማለት ንኣላህ ልክዕ ከምእትሪኦ ዘለኻ ጌርካ ክትግዘኦ ወላ'ኳ ንሰኻ ኣይትርኣዮ ደኣምበር ንሱ ደርእየካ እዩ ዘሎ) በልዎ። ብዛዕባ መጨረሻ መዓልቲ ድማ እስኪ ግለጸለይ በለ፡ (ብዛዕባኡ ተሓታቲ ካብ ሓታቲ ኣብሊጽ ዝፈልጦ የብሉን) በልዎ። በል እስኪ ብዛዕባ ምልክታታ ሓብረኒ (ንገረኒ) በለ፡ (ባርያ ኣዛዚታ ኣብ ትወልደሉ፣ ዕሩቓት ጥራሕ ኣእጋሮም ዝኸዱ፣ ሱኡናት፣ ንሶት ናይ ኣጣል ዝነበሩ ሰባት ሃብቲሞም ኣብ መንደቕ ምህናጽ ከወዳደሩ ክትርኢ ከለኻ) በልዎ። ወዮ ሓታታይ ሽዑ ንሽዑ ከደ'ሞ፡ ድሕሪ ቁሩብ እዋን ረሱል (አ
 ዑመር እቲ ሓታታይ መን ምኻኒ ትፈልጦ ዶ?) ክብሉ ሓተቱኒ፡ ኣነ ከኣ ኣላህን ረሱልን ይፈልጡ፡ በልኩዎም (እምበኣር ንሱ ጅብሪል እዩ ሃይማኖትኩም ንኸፍልጠኩም እዩ መጺእኩም ዝነበረ)፡ በሉኒ» ዝበሎ ይኸውን።

እቲ ሳልሳይ መሰረት ድማ ንክብይና መሓመድ ﷺ ምፍላጥ'ዩ፡

ንሶም-መሓመድ ወዲ ዓብዱላህ ወዲ ዓብዱልሙጢብ ወዲ ሃሽም እዮም። ሃሽም ካብ ቁረይሽ፡ ቁረይሽ ካብ ዓረብ፡ ዓረብ ድማ ካብ ዘርኢ ኢስማዒል ወዲ ኢብራሂም እዮም፡ ንክብይናን ንዕኡን ዝለዓለ ሰላምን ርህራህን ናይ ኣላህ ይውረደም።

ዕድሜአም ሱሳን ሰለስተን(63) እዩ፡
 አርባዓ(40) ዓመት ቅድሚ ነብይ ምኃረኛም
 ከሕልፍዎ ከለው ዕስራን ሰለስተን 23 ዓመት ከአ
 ነብይን ልኡኸን ብምኃረን አሕለፍዎ፡ اقرء
 አንብብ ብእትብል አያ «ነብይ» ከኾኑ ከለው
 يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ አ አታ ከዳን ተደራራባካ ዘለኻ፡
 ብእትብል አያ ከአ ረሱል ኮኑ። ዓዶም መካ
 እዩ፡ አላህ ካብ ሽርኪ ንኸጠንቅቁ ናብ ተውሒድ
 ድማ ከጽወዑ ልኢኸዎም። ናይዚ መርትዖ አላህ
 አብ ሱራቱል ሙደሲር ካብ አያ 1-7፡

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ① قُمْ فَأَنْذِرْ ② وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ③ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ

④ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ⑤ وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ⑥ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ⑦

«አ አታ ከዳን ተደራራብካ ዘለኻ፡ ተንስእ
 አጠንቅቅ ንኅይታኻ'ውን አተዓባብይ(አኸብር)
 ከዳንካ'ውን አጽርይ፡ ካብ ጣእት'ውን ረሐቅ
 ዝያዳ ንኸህቡኻ ኢልካ'ውን አይትለግስ፡ ምእንቲ
 ኅይታኻ ኢልካ'ውን ተዓገስ» ይብል። ትርጉም

قُمْ فَأَنْذِرْ ②

ናይ ካብ ሽርኪ አጠንቅቅ
 ናብ ተውሒድ ከአ ጸወዕ ማለት'ዩ። ትርጉም

وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ③

ናይ-

ንኅይታኻ ብተውሒድ

አታዓባብዮ ተግባራትካ ከአ ካብ ሽርኪ አጽርዮ

وَالرُّجْزَ فَأَهْجُزْ ⑤

ማለት 'ዩ።

ትርጉሙ ካብ ጣኦት ርሓቅ። ካብእም ምርሓቅ ዝፍጸም ከአ ካብአቶምን ካብ ዘምልኽዎምን ብምርሓቅን ካብእምን ካብ ዘምልኽዎምን ናጸ ብምኻንን እዩ።

ረሱል^ﷺ ነዚ ንኸፍጽሙ ዓሰርተ(10) ዓመት ወሲዱሎም ካብኡ ናብ ሰማይ ዓረጉ 'ሞ አብታ ለይቲ እቲአ ሓሙሽተ ሰለዎት(ሰግዳን) ተአዚዞም። አብ መካ ሰለስተ ዓመት ጥራይ ሰጊዶም ብድሕሪኡ ናብ መዲና ሰደት(ሂጅራ) ንኸገብሩ ተአዘዙ።

ሂጅራ ማለት ካብ ዓዲ ሽርኪ ናብ ዓዲ እስልምና ካብ ዓዲ ቢድዓ ናብ ዓዲ ሱና ምስጋር ማለት 'ዩ። ሐክሙ(ወሳኒኡ) ድማ ነዛ ህዝቢ 'ዚአ (እስልምና ንዝኸተል ኩሉ) ዓዲ ሽርኪ ገዲፉ ናብ ዓዲ እስልምና ንኸሃጀር፡ ዓዲ ቢድዓ ገዲፉ ናብ ዓዲ ሱና ንኸሃጀር ግዴታ እዩ። እዚ ነገር እዚ ከአ ጸሓይ ብምዕራብ ክሳብ እትወጽእ ቀጸሊ እዩ። ናይዚ መርትዖ አላህ አብ ሱረቱ ኒሳእ አያ 97-99 ፡

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا
 مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا
 فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ
 الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا
 ﴿١٨﴾ فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا ﴿١٩﴾

«እቶም ንእምነቶም ከብሉ ሂጅራ ብዘይምግባርም
 ዓመጽቲ ነብሶም ዝኾኑ እሞ ኸኣ መላኢካታት
 /ኣብ በድር/ ዝቐተልዎም ሰባት(መላኢካታት
 ንዓኣቶም) ኣብ ምንታይ ኔርኩም በልዎም፡
 ንሕና ኣብ መሬት ጭቁናት ኔርና በሉ፡ መታን
 ከትስደዱ መሬት ናይ ኣላህ ገፋሕ ኣይነበረትን
 ድያ? በልዎም፡ እዚኣቶም መናበራቶም ጀሃነም
 እያ ከንደይ ትኸፍእ መምለሲት እያ ኸ? ብዘይካ
 እቶም ድኹማት ተበላሒቶም ዘይክእሉን መንገዲ
 ዘይፈልጡን ዝኾኑ ደቂ-ተባዕተዮን
 ደቂ-ኣንስተዮን፡ ቆልዑትን፡ ነዚኣቶም ብርግጽ
 ኣላህ ምሕረት ከገብረሎም እዩ፡ ኣላህ እኮ ደቐረ
 በሃሊ መሓሪ እዩ» ዝበሎን ከምኡ'ውን ኣብ
 ሱሪቱል ዓንከቡት ኣያ 56፡

يَعْبَادِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّيَ فَاعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

«ኣ ኣቲም ዝኣመንኩም ባሮተይ ብርግጽ መሬተይ ገፋሕ እያ፡ ስለዚ ንዓይ ንብሕተይ ጥራሕ ተገዝኡ» ዝብሎን ይኸውን።

ሸኽ ኣልበቐዊ (البغوي) ረቢ ይርሓመሉ ብዛዕባ እዞን ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሳ ዓንቀጻት መውረዲኣን ምኽንያት (ሰቡብ ኣንዙል) ክገልጽ «እንተ ናይታ ቀዳመይቲ (ሱረት ኒሳእ) መውረዲ ምኽንያት ገለ ሰባት ካብ ተቐማጦ መካ ዝመስለሙ ኬሮም እንተኾነ ግና ምስ ረሱል፤ ሂጅራ ከይከዱ ኣብ መካ ተረፉ ፊተን ወረድዎም ገለ ካብኣቶም ኣብ በድር ምስ ሙሽሪኪን ተሰሊፎም ኣንጻር እስልምና ተዋግኡ በዚ ምኽንያት 'ውን ኣላህ ምኽኒቶም ኣይተቐበሉን እኳ ደኣ ዓስቦም ጀሃነም ገበራ»።

«ናይታ ካልኣይቲ (ሱረት ዓንከቡት) ንኸትወርድ ምኽንያት ዝኾነ ኸኣ ገለ ሰባት 'ውን ካብ ሙስሊሚን ሂጅራ ከይከዱ ኣብ መካ ዝተቐመጡ ኬሮም፡ ንሳቶም ግና ድኹማት መገዲ ዘይፈልጡን ኣረገውትን ቆልዓ ሰበይትን ብኻልእ ቅቡል ምኽንያት ዝተረፉ ሰባት ስለ ዝኾኑ ኣላህ

ምእመናን ኢሉ ጸዊዑዎም፡ ሂጅራ ንኸገብሩ ድማ
አተባቢዑዎም» ይብል ።

ሂጅራ ነባሪ ምኽኒ ዝገልጽ ዘረባ ናይ

ራሱል ﷺ፡

((لا تتقطع الهجرة حتى تتقطع التوبة ، ولا تتقطع التوبة
حتى تطلع الشمس من مغربها))

«ሂጅራ አየቋርጽን'ዩ ክሳብ ቶባ ዘቋርጽ፡
ቶባ'ውን አየቋርጽን'ዩ ክሳብ ጸሓይ ብምዕራብ
ትበርቕ» ዝበልዎ ይኸውን።

ራሱል ﷺ ኣብ መዲና ክቕመጡ ምስ
ጀመሩ ዝተረፈ ሕግታት ናይ እስልምና ማለት
ከም ዘካት ጸም ሓጅ ኣዛን ናብ ጽቡቕ ምእዛዝ
ካብ ሕማቕ ምውጋዝን ካልኣት ሕግታትን
ተኣዘዙ። ነዚ ንኸፍጽሙ ዓሰርተ(10) ዓመት
ወሲዱሎም፡ ሃይማኖት ነባሪ ኮይኑ ንሶም ﷺ ግና
ካብዛ ዓለም ብሞት ተፈልዩ፡ ካብዛ ዓለም ይፈለዩ
ደኣምበር ጽቡቕ ዘበለ ኩሉ ንሰዓብቶም
ሓቢሮም እዮም፡ ካብ ሕማቕ ዝኾነ ኩሉ'ውን
ንሰዓብቶም ኣጠንቂቓሞም እዮም።

እቲ ራሱል ﷺ ንሰዓብቶም ዝሓበርዎም
ጽቡቕ ነገር ተውሒድን(ውልቃዊ ኣምልኹት
ናይ ኣላህ ምዕቃብ) ኣላህ ዝፈትዎ ዝረድየሉን
ዝቅበሎን ዘበለ ኩሉ ክኸውን ከሎ፡ እቲ
ንሰዓብቶም ዝኸልከልዎም ሕማቕ ነገር ድማ

ሽርክን ካልእ አላህ ዝጸልኡን ዘይቅበሎን ዘበለ ኩሉ እዩ። አላህ ንዐላም ዝለኣኹም ንዝተፈልየት ቀቢላ ዘይኮነስ ንመላእ ህዝቢ እዩ። ደቅ-ሰባትን ኣጋንንትን ብጠቕላላ ንኩባይ ንኸእዘዙ ግዴታ ጌርዎ እዩ፡ ናይዚ መርትዖ ዝኸውን አላህ ኣብ ሱረቱል ኣዕራፍ ኣዶ 158፡

قُلْ يَتَّيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا

«ኣ አቱም ደቂ ሰባት ኣነ ናባኻትኩም ናብ ኩሉኹም ዝተለኣኸኩ ልኡኽ ናይ አላህ እዩ፡ በሎም» ይብል። ኣብ ሱረቱል ኣሕቃፍ ኣዶ 29 አላህ፡

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْءَانَ

«ኣ መሓመድ ገለ ጉጅለ ካብ ኣጋንንቲ ቁርኣን ንኸሰምዑ ናባኽ ዝለኣኸናልካ እዋን ዘኸር» ይብል።

አላህ ብረሱል ﷺ ኣቢሉ ሃይማኖት መሊእዎ እዩ፡ ናይዚ መርትዖ አላህ ኣብ ሱረቱል ማኢዳ ኣዶ 3፡

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ
الْإِسْلَامَ دِينًا

«አነ ሎሚ ንዓኻትኩም ሃይማኖትኩም
መሊክልኩም እየ: ሸሻየይ 'ውን አብ ልዕሌኹም
መሊክዮ(ፈጸመዮ) እየ: ሃይማኖትኩም እስልምና
ንኸኸውን ድማ ንዓኻትኩም ፈትየልኩም
አለኹ» ይብል።

ረሱል ﷺ ከም ዝሞቱ መርትዖ ዝኸውን
አላህ አብ ሱረት ዙመር አያ 30 ፡

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ

تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

«ንስኻ መዋቲ ኢኻ: ንሳቶም 'ውን መወቲ
እዮም: ብድሕሪኡ ንስኻትኩም አብ
የውመልቂያማ አብ ቅድሚ ጎይታኹም
ነንሕድሕድኩም ክትከራኸሩ ኢኹም» ይብል።
ሰባት ድሕሪ ምሚቶም ክትንስኡ እዮም። ነዚ
አመልኪቱ አላህ አብ ሱረት ጣሃ አያ 55፡

❖ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴿٥٥﴾

«ካብኣ(ካብ መሬት) ፈጢርናኩም ናብኣ'ውን ክንመልሰኩም ኢና፡ ካልኣይ ግዜ'ውን ካብኣ ከወጽኣኩም ኢና» ይብል። ከምኡ'ውን ኣብ ሱረት ኑሕ ኣያ 17-18 ፡

وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ

إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾

«ኣላህ ካብ መሬት ፈጢርኩም ብድሕሪኡ'ውን ናብኣ ክመልሰኩም'ዩ፡ ብድሕሪ'ውን ካብኣ ከወጽኣኩም እዩ» ይብል። ብድሕሪ ትንሳኤ ከኣ ብተግባሮም ክሕሰቡ እዮም፡ ናይ ተግባሮም ዓሰቢ'ውን ክረኽቡ እዮም። ነዚ ብዝምልከት ኣላህ ኣብ ሱረቱ ነጅም ኣያ 31፡

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا بِمَا عَمِلُوا

وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى ﴿٣١﴾

«ነቶም ሕማቕ ዝሰርሑ ብዝሰርሑዎ ክኸፍሎም እዩ፡ ነቶም ጽቡቕ ዝሰርሑ ድማ ጀና ክኸፍሎም እዩ» ይብል።

ብትንሳኦ ዝኸሕድ ሰብ ሓክሙ(ፍርዱ) ካፍር እዩ። ነዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረት ተቓቡን ኣዩ 7፡

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا

عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾

«እቶም ዝኸሓዱ ሰባት ፍጹም ዘይትንሰኡ ኮይኑ ተሰማረዑዎም፡ ፍጹም ከምኡ ኣይኮነን። ኣ መሓመድ በቲ ኅይታይ ይኹነኒ ብርግጽ ክትትንሰኡ ኢኹም፡ ብድሕሪኡ ብዝሰራሕኩሙዎ ኩሉ ክትንገሩ ኢኹም። እዚ ከኣ ንኣላህ ኣዝዩ ቀሊል እዩ፡ በሎም» ይብል።

ኣላህ ንልኡኻቱ ዝለኣኸም፡ ነቶም ንብሕቱ ዝግዝእዎ ደቂ ሰባት ብጀና ንኸበስሩ ነቶም ሽርኪ ዝገብሩ ድማ ካብ መቐጻቲ ናይ ሓዊ ንኸጠንቑቁ'ዩ ሊኢኸዎም። ናይዚ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱ ኒሳእ 1665፡

رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

« ደቅ ሰባት አብ ቅድሚ አላህ መርትዖ ንኸየቅርቡ (አይፈለጥናን ንኸይብሉ) አበሰርትን አጠንቀቅትን ዝኾኑ ልኡኻት ልኢኸና » ይብል።

መጀመርታ ዝተላእከ ልኡኽ ኑሕ ^{عليه} እዩ፡ ናይዚ መርትዖ አላህ አብ ሱረት ኒሳእ አያ 163፡

﴿ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ ۚ ﴾

« ንሕና ከምቲ ንኑሕ ብድሕሪኡ ዝነበሩ (ንዝመጹ) ነቢያት ዝለኡኸና ንዓኻ 'ውን ልኢኸናካ ኢና » ይብል።

አላህ ካብ ነብይ ኑሕ ከሳዕ ነብይ ሙሐመድ ዝላኡኸም ልኡኻት ንአላህ ንብሕቱ ጥራይ አምልኹ ኢሎም ዝእዝዙን ካብ ጣኦት 'ውን ረሓቑ ብምባል ዝኸልከሉ 'ዮም ኔሮም » ነዚ መርትዖ ዝኸውን አላህ አብ ሱረቱ ናሕል አያ 36፡

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ۚ ﴾

« ናብ ኩሎም ህዝቢ ንአላህ ተገዝኡ ካብ ጣኦት 'ውን ረሓቑ ብምባል ብርግጽ ልኡኽ ልኢኸና ኢና » ይብል።

አላህ ንደቅ-ሰባት ብጣኦት ንኸኸሐዱ ብቁልቃውነቱ ንኸአምኑ ግዴታ ገደርሎም እዩ። ኢብኒ ልቀይምይም ረቢ ይርሐመሉ ብዛዕባ እንታይነት ናይ ጣኦት ከምዚ ይብል፡

ጣኦት ማለት፡ ደረት ዝጣሓሰ ባርያ፡ ሰባት ንአላህ ገዲፎም ንዕኡ ዘምልኸዎ ዝኸተልዎ ዝምእዘዝዎ እዩ። ቁጽሪ ናይ ጣኦታት ማእለያ ዘይብሉ ብዙሕ እኳ እንተኾነ እቶም ቀንዲ ካብኣቶም ግና እዞም ዝሰዕቡ ሓሙሽተ እዮም፡

1-ኢብሊስ(ሰይጣን)

2-እናፈተወ ዝግዝእዎ(ንኸግዝእዎ ዝፈቱ)፡

3-ንኸምልኸዎ ሰባት ዝዳደመ፡

4-ገለ ካብቶም ሱዉር ነገራት (ዒልመልቐይብ)

እፈልጥ'የ ዝበለን፡

5-በቲ አላህ ዘውረዶ ቁርኣን ገዲፉ ብኸልእ ዝፈረደን ኢዮ።

ናይ'ዚ መርትዖ ዝኸውን አላህ ኣብ ሱሪቱል በቀራህ ኣዖ 256፡

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ

«አብ ሃይማኖት ምግዳድ ዝበሃል የለን፡ ብርግጽ እቲ ቅኑዕ መንገዲ ካብቲ ጎባጥ ተገሊጽ እዩ። እቲ ብጣኦት ከሒዱ ብኣላህ ዝኣምን ሰብ ብርግጽ መብተኺ ዘይብላ ጽንዕቲ ገመድ ሓዘ(ጨበጠ)፡ ኣላህ ድማ ሰማዕን ፈላጥን እዩ» ይብል።

አብ ሱረት ናሕል ኣያ 36 'ውን ኣላህ፡

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

«ናብ ኩሎም ህዝቢ ንኣላህ ተገዝኡ ካብ ጣኦት 'ውን ርሓቂ ዝብል ልኡኽ ብርግጽ ልኢኽና ኢና» ይብል። ከምኡ 'ውን ኣላህ አብ ሱረት ኣሊ ዒምራን ኣያ 64 ፡

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا

اللَّهُ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن

تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾

«ኣ መሓመድ፡ ኣ ኣቱም ሰብ መጽሓፍ ኣብ መንጎናን ኣብ መንጎኹምን ትኽክለኛ(ቅኑዕ) ናብ ዝኾነ ቃል ንዑ፡ ንሱ ድማ እንትርፊ ንኣላህ እንተዘይኮይኑ ንኻልእ ከይንግዛእ ምስኡ ዝኾነ

ይኹን ሽርካ ከይንገብር ንኣላህ ገዲፍና ገለና
ንገለና ኣማልኽቲ ጌርና ከይንሕዝ(ዝብል እዩ)
በሎም፡ እምብልና እንተዳኣ ኢሎም፡ ንሕና
ኣስላም ምኻና መስክሩ በልዎም» ይብል። እዚ
እዩ ድማ እቲ ቀንዲ ናይ ((لا إله إلا الله)) ብዘይካ
ኣላህ እነምልኹ የለን ዝብል ትርጉም።

ረሱል ﷺ 'ውን ኣብ ዘረቦኦም፡

((رأس الأمر الإسلام ، وعموده الصلاة، وذروة سنامه الجهاد في
سبيل الله))

«ልዕሊ ኩሉ ነገር እስልምና እዩ፡ ዓንድታቲ
ኸኣ ሰላት ከኸውን ከሎ፡ ዝለዓለ ክፍሊ
ደረጃኡ ድማ ምእንቲ ኣላህ ኢልካ ብመንገዱ
ምቅላስ እዩ።» ይብሉ።

والله أعلم وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله
وصحابة أجمعين

ብመክተብ ዳዕዋ ኡመልሓማም ቅድሚ ሕጂ

ብትግርኛ ዝተተርጎሙ መጻሕፍቲ፡-

1. ሓጅ፣ ዑምራን ዝያራን ኣብ ትሕቲ ጽላል
ኪታብን ሱናን
2. ኣገባብ ኣሰጋግዳ ናይ ረሱል ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም
3. ስሕርን ሓደጉኡን
4. ናይ ሰላት ኣገባብ
5. እተን ክልተ ምስክርነትን ትርጉሙንን ነፍሰወክፈን
ዝሓተኦ ግዴታን
6. ደገፊታን ነጻጌታን ኣብ እስልምና
ኣብ ቀረባ እዋን ክትሕተም ተዳልያ ዘላ
ትርጉም ተፍሲር ጁዙእ ዓማ

الأصول الثلاثة وأدلتها

تأليف

فضيلة الشيخ / محمد بن سليمان التميمي (رحمه الله)

اللغة التجريدية (إريتريا)

إصدار

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام

من إصدارات ومطبوعات المكتب

التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام

م	اسم الكتاب	المؤلف	اللغة
1	مفاتيح الإيمان	الشيخ محمد بن عبد الوهاب	عربية
2	مفاتيح السعادة	الشيخ محمد بن عبد الوهاب	عربية
3	مفاتيح النجاة	الشيخ محمد بن عبد الوهاب	عربية
4	مفاتيح التوبة	الشيخ محمد بن عبد الوهاب	عربية
5	مفاتيح الصلوة	الشيخ محمد بن عبد الوهاب	عربية
6	مفاتيح الصوم	الشيخ محمد بن عبد الوهاب	عربية
7	مفاتيح الحج	الشيخ محمد بن عبد الوهاب	عربية
8	مفاتيح الزكاة	الشيخ محمد بن عبد الوهاب	عربية
9	مفاتيح الجهاد	الشيخ محمد بن عبد الوهاب	عربية
10	مفاتيح الدنيا والآخرة	الشيخ محمد بن عبد الوهاب	عربية

الأصول الثلاثة وأدلتها

اللغة التجريدية (إريتريا)

تأليف

محمد بن سليمان التميمي

ترجمة

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام

إصدار

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام

تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

ت ٤٨٢٦٤٦٦ فاكس ٤٨٢٧٤٨٩ ص ب ٣١٠٢١ الرياض ١١٤٩٧